

Çiftçi Mallarının Korunması Hakkında Kanun

4081 numaralı 10.07.1941 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan kanun

MADDE 1- Bu Kanuna göre korunacak çiftçi malları aşağıda yazılıdır.

I. Ekili, dikili veya kendiliğinden yetişen bütün nebatlarla Orman Kanununun şümulüne girmeyen ağaçlar ve ağaçlıklar;

II. Ziraatte kullanılan veya ziraatle alakalı olan her nevi menkul ve gayrimenkul mallar.

III. Su arkları, set ve bentlerle hendek, çit, duvar ve emsali manialar, tarla ve bahçe yolları.

MADDE 2- Bu Kanunun hükümleri:

I. Köy sınırları içinde,

II. Şehir ve kasaba haricinde olup, Belediye hududu içinde veya dışında bulunsun, zirai mahsulat istihsal edilmekte olan sahalarda tatbik olunur.

MADDE 3- Bu konuda yazılı işlerden köylere taalluk edenleri ihtiyar meclisi, maddenin ikinci fıkrasında yazılı sahalara ait olanları koruma meclisi tarafından ifa olunur. Her kaza ve vilayet merkezinde ayrıca bir murakabe heyeti de bulunur.

MADDE 4- Murakabe heyetiyle koruma meclisine aza seçilebilmek için belediye meclisine aza intihap edilebilmek hakkına malik olmak ve aynı zirai sahada ziraatle meşgul bulunmak şarttır. Şu kadar ki, bunların belde sakini olup olmadıklarına bakılmaz. Köy Kanununun 30. Maddesi bu seçimlerde de caridir.

Koruma meclisi azaları Ticaret ve Sanayi ve Ziraat Odaları bulunan yerlerde bunların da iştirakiyle toplanan Belediye meclisi tarafından gizli reyle ve dört sene müddetle intihap olunurlar. Her intihapta beşi asli, beşi yedek aza olmak üzere on kişi seçilir. Asli azalar arasında inhilal vukuunda yedek azadan en fazla rey alan boşalan yere geçer. Müsavi rey almış olanlar arasında kura çekilir.

Koruma meclisi azaları aralarından gizli reyle bir reis ve bir reis vekili seçerler.

MADDE 5- Murakabe heyeti, vilayet merkezinde valinin idare mensupları arasından seçeceği bir zatın, kazalarda kaymakamın reisliği altında, ziraat ve veteriner müdür veya memurları ile dördüncü madde hükümleri dairesinde intihap olunan beş azadan teşekkül eder. Kaymakamın bulunmadığı hallerde heyete ziraat veya veteriner müdür veya memuru, bunların da bulunmaması halinde kaymakamın tensip edeceği aza reislik eder.

MADDE 6- Murakabe heyeti; koruma ve ihtiyar meclisleri mürettep aza adedinin ekseriyetle içtima ederler.

Kararlar, mevcudun ekseriyetle verilir. Reylerde müsavat halinde reisin bulunduğu taraf tercih olunur. Reis ve azalar kendilerinin veya Köy Kanununun 30 uncu maddesinde yazılı kısımlarının alakalı oldukları işlerin müzakeresine iştirak edemezler. Bu gibi hallerde veya hastalık yahut diğer meşru mazeretler dolayısıyla aza noksanı yüzünden içtima edemeyen heyet veya meclis yedek azalarla tamamlanır.

MADDE 7- Koruma ve ihtiyar meclislerinin, çiftçi mallarını koruma bakımından, vazife ve selahiyetleri şunlardır:

I. Koruma kadro ve bütçesini ve senelik koruma ücreti tarifelerini tespit ve her iki hususu murakabe heyetinin tetkik ve tasdikine sevk etmek,

II. Koruculuk için Köy Kanununda yazılı hükümlere göre bekçiliğe ehil gördüklerini seçerek tayinlerini Vali ve Kaymakamın tasdikine arz etmek, bekçilerin adetlerini ve çalışma müddet ve şartlarını tespit eylemek, vazife görecekleri mıntıkları ayırmak ve bunlara para veya mal olarak verilecek aylık veya yıllık kararlaşdırmak ve vazifelerini iyi görmeleri için lüzumlu tedbirleri almak, hayvanlar için müşterek çoban tutmak,

III. Suların mezrut ve yollara yapacağı tahribatı önlemek ve su arkları ve hendeklerle tarla ve bahçe yollarını tamir ettirmek ve bu yüzden doğacak masrafları bütçe harici olarak alakalılar arasında istifadeleri nispetinde taksim ve tahsil etmek (alakalılardan fiilen çalışmak isteyenler çalışabilirler),

IV. Suların sivrisinek yetişmesine müsait birikintiler yapmasına mani olmak ve bu maksat için açılan kanallar ve mecraları ve kurutulmuş olan toprakları muhafaza etmek,

V. Elli liraya kadar olan zarar ve ziyan işlerine 26 ncı maddede yazılı hükümler dairesinde bakmak,

VI. Ondördüncü maddede gösterilen inzibat cezalarını vermek ve bu Kanunda yazılı diğer vazifeleri görmek.

MADDE 8- Murakabe heyetinin vazife ve sulhiyetleri şunlardır:

I. Koruma kadro ve bütçesini ve senelik koruma bedeli tarifelerini tasdik veya bunlarda lüzumlu gördüğü tadilleri icra etmek,

II. Mıntıkları dahilindeki köylerden mali ve zirai durumları bir bekçiden ayrı olarak korucu tutmağa müsait olmayanlarını tayin etmek,

III. Koruma ve ihtiyar meclisi kararlarına bu Kanun hükümleri dahilinde yapılan itirazları tetkik etmek,

IV. Koruma ihtiyar meclislerinin bu Kanunda gösterilen vazife ve selahiyetlerini devamlı bir nezaret ve murakabeye tabi tutmak,

V. Hayvanların sureti muhafaza ve sevki idaresine ve geçeceği yolların tayinine; tarla, bağ ve bahçe sınırlarının belli edilmesini veya bu yerlerin korunmasını temin için mahallince yapılması mümkün ve mutad olan manialar konmasına; tarla yolları, su arkları ve sınır hendeklerinin set ve bentlerin evsaf ve sureti muhafazalarına mütedair tedbirlerin tespitine dair koruma ve ihtiyar meclisleri tarafından yapılan teklifleri tetkik ile karara bağlamak ve bu kanunda gösterilen diğer işleri görmek,

VI. İkinci maddenin ikinci fıkrasında yazılı saha hudutlarını tayin ve tespit etmek.

Murakabe heyeti lüzum gördüğü hallerde bu sahanın hudutlarını değiştirebileceği gibi, yakınlık ve çiftçilik münasebetleri veya korumada kolaylık gibi mülahazalara binaen bu kanunun tatbiki bakımından mezkur sahanın bazı parçalarını veya tamamını en uygun gördüğü köye bağlayabilir.

I., III. ve V. Sayılı bentlerde yazılı muamelelerin bir ay zarfında neticelendirilmesi mecburidir. Koruma bedeli tarifelerinin tetkikatında (15)'inci maddeye tevfikan yapılan itirazlar da nazara alınır.

İhtiyar veya koruma meclisleri veya bunlardan biri ile diğeri arasında tekevvün eden ihtilafları her ikisinin tabi bulunduğu Murakabe Heyeti, ayrı ayrı Murakabe Heyetine tabi iseler bunlardan en yakın olanı kati olarak hal ve fasleder.

MADDE 9- Murakabe Heyeti ile Koruma ve İhtiyar Meclisleri azalarını bu Kanuna tevfikân yapılacak hizmet ve muamelelerden dolayı koruma sandığından hiçbir ücret ve masraf verilemez.

Uzak mesafeler için nakil vasıtası ücret ile ehli-vukufun zaruri masrafları koruma sandığından verilir. Bu masraflar zarar yapandan alınarak sandığa iade olunur. Şikâyetçinin iddiası sabit olmazsa yapılan masraflar kendisine ödettirilir.

MADDE 10- Bu Kanunda yazılı istisnalar dışında koruma ve ihtiyar meclislerinin bu Kanun hükümlerine tevfikân verecekleri kararlar aleyhine alakalılar tarafından kararın kendilerine tebliği tarihinden itibaren on gün zarfında murakabe heyetine müracaat ve itiraz olunabilir. Müddeti zarfında aleyhine itiraz edilmeyen kararlar katilesir. Bu suretle katilesen veya murakabe heyetlerince itiraz üzerine verilen kararlar aleyhine hiçbir kanun yoluna müracaat olunamaz ve bunlar derhal icra olunur.

MADDE 11- Murakabe heyeti ile koruma ve ihtiyar meclislerinin muamelatı ve mesaisi Vali veya onun tavzif edeceği kimseler tarafından devamlı surette teftiş edilir.

Bu teftiş doğrudan doğruya Ziraat ve Dahiliye Vekaletlerince tensip edilen memurlar vasıtası ile de yaptırılabilir. Bundan başka Valiler bu Kanunun iyi işlemlerini murakabe ve Kanunun tatbikatındaki hataların ıslahını murakabe heyetinden talep ederler.

MADDE 12- Bekçilerin vazifeleri şunlardır:

I. Çiftçi mallarını korumak.

II. Çiftçi mallarına zarar iras edildiği hallerde 24 üncü maddede gösterilen muameleleri ve bu Kanunda yazılı diğer vazifeleri ifa etmek.

MADDE 13- Bekçilerin bu kanunda yazılı vazifelerden gayri işlerde istihdamları veya kısa bir zaman için dahi olsa kendi mıntıkları haricine gönderilmeleri yasaktır.

Bunlar ancak umumi emniyet ve asayişin ve su baskını, zelzele ve yangın gibi umumi afetlerin zaruri kıldığı fevkalade ahvalde bağlı buldukları yerin en büyük mülkiye amirinin veya muhtarın izini ile kendi mıntıkları veya yukarıda gösterilen vazifelerin haricinde muvakkat olarak istihdam edilebilirler.

Ŗu kadar ki mali ve zirai durumları bir bekiden ayrı olarak köy korucusu tutmağa kudreti olmadığı murakabe heyetince yapılan tetkikat neticesinde tahakkuk eden köylerde köy korucularına ait vazifeler bu bekiye gördürülür.

MADDE 14- Bekçiler Köy Kanununun 80 ve 81 inci maddelerine tevfikan verilecek cezalardan baŖka  günden az ve onbeŖ günden çok olmamak üzere ücret kesmek ve iŖten çıkarmak cezaları da tatbik olunabilir.

Cezanın tayininde Köy Kanununda yazılı tertibe riayet mecburiyeti yoktur.

Verilen ceza derhal infaz olunur. Bunlardan yalnız iŖten çıkarma kararına karŖı murakabe heyetine itiraz olunabilir. İŖten ıkarılan bekçi bir sene geçmeden yeniden vazifeye alınamaz.

MADDE 15- Koruma tarifeleri her sene koruma ve ihtiyar meclisleri tarafından mahallin örf ve adedi ile iktisadi vaziyetine ve taalluk ettiği arazinin verimine, mahsulün nevine veya hayvan cinsine göre tanzim olunur.

Bu tarifeler murakabe heyetine gönderilmekle beraber aynı zamanda köy veya kasabanın münasip mahallerine de talik olunur. Alakadarlar talikten itibaren on gün zarfında koruma ve ihtiyar meclisleri vasıtası ile veya doğrudan doğruya murakabe heyetine itiraz edebilirler. Tarifeler murakabe heyetinin tasdiki ile katileŖir.

Koruma ve bedelleri her mahallin istihsal vaziyetlerine göre tespit olunacak en müsait zamanda ve Tahsili Emval Kanununa göre tahsil olunur. Ancak tahsilat komisyonunun vazifeleri koruma ve ihtiyar meclisleri, tahsildarın gördüğü iŖler koruma heyeti reisinin veya muhtarın tensip edeceği kimse tarafından ifa olunur.

Koruma tarifesi bir senelik bekçi ücretlerinden baŖka peŖin olarak ödenecek zarar ve ziyanlarla masraf karŖılıĐı olarak bekçi ücretlerine yüzde 30 u geçmemek üzere yapılacak bir ilaveyi karŖılayabilecek Ŗekilde tanzim olunur.

MADDE 16- Köy sınırları ve ikinci maddenin ikinci fıkrasında yazılı saha içindeki ekilmiş arazi ile bağ, bahçe veya ağalıklara fiilen tasarruf etmekte olanlardan ve geçici olmayan ve kendi hayvanlarını idare edecek kadar Ŗahsına ait ve icarla merası bulunmayan sr sahiplerinden 15 inci maddede gösterilen tarifede gösterilen yazılı senelik koruma parası veya bunun mukabili olan mahsul veya mal alınır. Koruma parasına tabi olanların bunun miktarı hakkında kendilerine veya ikametgahlarına yapılacak tebliğden itibaren on gün zarfında murakabe heyetine itiraz hakları vardır.

MADDE 17- Bu Kanun hükümlerine tevfikân tahsil olunan para cezaları koruma sandığına irad kaydolunur.

MADDE 18- Her koruma ve ihtiyar meclisi nezdinde 16 ve 17 nci maddelerde yazılı gelirlere bir koruma sandığı teşkil olunur. Bekçi ücretlerinden başka zarar ve ziyan mukabili olarak tahsil edilmiş olan miktar, peşin olarak ödenen zararlar dolayısıyla tükendiği veya zararın ödenmesine kafi gelmediği takdirde sandık mevcudu tarifede yazılı esaslar dairesinde mükelleflerden yapılacak tahsilatla tamamlanır. Bu suretle yapılacak tahsilatta zarar ve ziyan karşılığı olarak 15 inci maddenin son fıkrasına göre tespit edilmiş olan nispet daima muhafaza olunur.

MADDE 19- 8 inci maddenin ikinci fıkrasında yazılı köylerde köy bütçesindeki korucu ücreti koruma sandığına yatırılır. Bu Kanununun tatbiki dolayısı ile hasıl olacak vaziyete göre köy korucularının adedi ihtiyaç nispetinde azaltılabilir. Bu suretle azaltılan koruculara ait ücret köy bütçesinden koruma sandığına devrolunur.

MADDE 20- Mezruat arasında başıboş yakalanıp da on beş gün içinde sahipleri tarafından alınmayan hayvanlar, koruma ve ihtiyar meclisi tarafından münasip görülecek bir pazar yerinde müzayedede ile satılır ve keyfiyet bir zabıt ile tespit olunur. Müzayedede 2490 sayılı Kanun hükümleri tatbik olunmaz. Sahibi malum olmayan hayvanlar için her yerin örf ve adetine göre ilan yapılır.

Bu hayvanlar için sarfedilen iâşe ve muhafaza masrafları ile yapılacak diğer masraflar satış bedelinden tenzil olunduktan sonra bakiyesi bir sene müddetle emaneten saklanır. Satış bedeli bu müddet içinde müracaat edilip alınmadığı takdirde koruma sandığına irad kaydolunur.

MADDE 21- Koruma sandığındaki paraların sarfedilebileceği yerler şunlardır.

I. Bekçilerin ücretleri,

II. 29 uncu maddeye göre ödenecek zararlar,

III. Her mahallin hususiyet ve ihtiyaçlarına göre koruma ve ihtiyar meclisleri tarafından bu kanununun tespit ettiği hizmetlerin ifası için yapılacak zaruri masraflar. Bu masrafların senelik yekunu hiçbir halde bekçi ücretleri yekununun % onunu tecavüz edemez.

MADDE 22- Koruma sandığının mevcudu Devlet malı hükmündedir. Koruma gelirleri ve koruma sandığındaki paraya haciz konamaz. Koruma sandığı gelirinin cibayet ve sandık

mevcudunun sarf sureti ve her sene sonunda hesapların nasıl kapatılacağı Ziraat Vekaletince tespit olunur.

MADDE 23- Bu Kanun ile vazifedar olanların vazifeleri dolayısıyla işledikleri suçlara Ceza Kanununun memurlar hakkındaki hükümleri tatbik olunur.

Bu gibilerin ifade ettikleri vazifeden dolayı kendilerine karşı işlenen suçlar memurlar aleyhine işlenmiş sayılır.

MADDE 24- Birinci maddede yazılı çiftçi mallarına bir zarar vukuunda bekçiler fiilin devamına mani olacak tedbirleri almakla beraber husule gelen zararın tespitine yarayacak delilleri toplayarak keyfiyeti koruma veya ihtiyar meclisine bildirmek mecburiyetindedirler. İmkan bulunan hallerde bir zabıt varakası da tutulur.

MADDE 25- Koruma ve ihtiyar meclisinin seçeceği vukuf ehli fiili haber veren bekçi ile birlikte en geç yirmi dört saat zarfında vaka mahalline giderek zararın miktarını ve hangi şartlar altında yapıldığını tahmin ve tespit ve bunu bir zabıt varakası ile tevsik eder. Mühim işlerde vukuf heyetine koruma ve ihtiyar meclisi azasından bir veya bir kaç katılır.

Tutulacak zabıt varakaları ve işe müteallik evrak derhal koruma veya ihtiyar meclisine tevdi olunur.

Zarar ve ziyanın tespitine taalluk eden tetkikler Köy Kanunu hükümlerine göre yapılır.

MADDE 26- Birinci maddede yazılı çiftçi mallarına iras edilen ve miktarı elli lirayı geçmeyen zararların tazminine müteallik işleri koruma ve ihtiyar meclisleri Köy Kanunundaki usule göre tetkik ve hallederek bir karara bağlar.

Tazminat talebinin reddine ve yirmi liraya kadar olan kararlara karşı beş gün içinde sulh hakimine itiraz edebilir. Şu kadar ki, zararı yapan tarafından vuku bulan itirazlarda tazminine karar verilen paranın koruma sandığına aynı müddet içinde depo edilmesi şarttır. Bu fıkraya taalluk eden işlerde mahkeme, tetkikatını evrak üzerinde icra ve itiraz olunan kararı tadil veya tasdik suretiyle işi bir hafta içinde intaç eder. Maddi hata vukuu veya sahtelik iddiası halinde mahkeme, lüzum görürse duruşma yapabilir.

Yirmi liradan yukarı olan tazmin kararlarına karşı alakalılar, yukarıki fıkrada yazılı depo şartı olmaksızın beş gün içinde Sulh Hakimine itiraz edebilir. Bu fıkraya göre yapılan itirazların tetkiki umumi hükümlere göre yapılır.

İtirazlar mahkemeye veya koruma ve ihtiyar meclislerine de yapılabilir.

Meclisler itiraz evrakını derhal yetkili mahkemeye gönderir ve muterize bedava bir ilmuhaber verir.

Koruma ve ihtiyar meclislerinin itiraz olunmayan kararları ile Sulh Hakimlerinin itiraz üzerine verecekleri kararlar kati olup bunlar aleyhine hiçbir kanun yoluna başvurulmaz.

MADDE 27- Yukarıdaki maddede yazılı zarar tazminine taalluk eden işlere bakılması alakalıların talep ve şikayetine bağlı değildir.

Zarar görenin feragatı tahkikatı durduramaz ve karar altına alınan meblağ tahsil edilerek sandığa irat kaydolunur.

Şu kadar ki koruma veya ihtiyar meclisinin tasvip edeceği tazminat alakalıya ödendiği takdirde tahkikata devam edilmez.

MADDE 28- Koruma ve ihtiyar meclisince verilen kararlardan 20 liraya kadar olanları Köy Kanununun 66 ncı maddesinde yazılı usule tevfikan icra olunur. Şu kadar ki paranın ödenmesi için yapılan ihbarın müddeti 8 gündür.

İdare amirleri bu husustaki yetkilerini koruma veya ihtiyar meclisleri vasıtası ile kullanabilirler.

MADDE 29- Zararın faili malum olmadığı hallerde koruma ve ihtiyar meclislerince tespit olunan zararın dörtte üçü koruma sandığından zarar görene ödenir. Bilahare fail taayyün ederse zararın tamamı kendisine ödettirilir ve sandığın tediye etmiş olduğu meblağın mahsubu yapılarak geri kalan zarar görene verilir.

Sandıktan peşin ödenen miktar hiçbir halde 20 lirayı geçemez. Zararın her hangi bir maksatla mal sahibi tarafından yapıldığı tahakkuk ederse sandıktan ödenmiş olan paranın iki misli masraf ile beraber koruma veya ihtiyar meclisi kararı ile kendisinden tahsil olunarak sandığa irat kaydolunur.

MADDE 30- Zararı husule getiren hayvanlardan zarar mahallinde görülenler bekçiler tarafından yakalanarak zarar ödeninceye kadar muhafaza edilir.

Bu suretle yakalanan hayvanlar koruma ve ihtiyar meclislerinin karar ve icra hususunda haiz oldukları selahiyet mahfuz kalmak şartı ile tazmin edilecek zararlara karşı teminat hükmündedir.

Şu kadar ki hayvan sahibi koruma veya ihtiyar meclislerinin ikinci fıkra hükümleri dahilinde takdir edeceği miktarı aynen veya nakden teminat olarak yatırır veya bu heyetlerin kabul edeceği bir müteselsil kefil gösterirse hayvanları geri alabilir.

MADDE 31- Murakabe heyetlerinin 8 inci maddenin beşinci bendine tevfikan ittihaz edecekleri tedbirlere aykırı harekette bulunanlardan koruma veya ihtiyar meclislerince bir liradan beş liraya kadar hafif para cezası alınır. Bu cezaya tebliğ tarihinden on gün zarfında murakabe heyetine itiraz olunabilir.

Koruma veya ihtiyar meclisi, mahallin adet ve teamülü hilafına başıboş bırakılan hayvanların beheri için sahiplerinden beş kuruştan elli kuruşa kadar alacağı parayı sandığa irat kaydeder. Bu husustaki kararlar katidir.

MADDE 32- Bekçiler silahlıdırlar. Silah ve cepaneleri Devlet tarafından temin edilir. Kıyafet ve silahlarının cinsi Dahiliye Vekaleti tarafından tayin olunur.

MADDE 33- Bekçiler, Köy Kanununun 77 nci maddesinde yazılı hallerde silah kullanmaya selahiyetlidirler.

MADDE 34- Toplu olarak 100 hektar ve daha fazla arazi işletenler hususi bekçi kullandıkları takdirde koruma parası vermeyecekleri gibi koruma sandığından da hiçbir tazminat alamazlar.

Şehir ve kasaba civarındaki ve köylerdeki sebze, çiçek, meyve ve dut bahçeleri ile fındıklıklarının hususi bekçi tutmak şartı ile koruma parasını vermek mecburiyetinden istisnasına karar vermeğe koruma veya ihtiyar meclisleri selahiyetlidir. Alakalılar on gün zarfında bu karara karşı murakabe heyetine itiraz edebilirler. Bu gibiler koruma sandığından hiçbir tazminat alamazlar.

Hususi bekçiler ve kanundaki bekçilere verilen selahiyeti haiz değildirler.

MADDE 35- Bu Kanun hükümlerine tevfikan yapılacak müracaat ve her türlü tetkik ve muamelelerden hiçbir resim ve harç alınmaz.

MADDE 36- 20 Temmuz 1330 tarihli Kır Bekçileri Kanununun bu kanuna uymayan hükümleri ile Köy Kanununun 54 ve 55 inci maddeleri ilga edilmiştir.

MADDE 37- Bu kanun neşri tarihinden muteberdir.

MADDE 38- Bu Kanun hükümlerini icraya Adliye, Dahiliye, Maliye ve Ziraat Vekilleri memurdur.